ТАБЛИЦА НА СЪОТВЕСТВИЕТО

Директива (ЕС) 2016/343 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 година относно укрепването на някои аспекти на презумпцията за невиновност и на правото на лицата да присъстват на съдебния процес в наказателното производство			
Съображения от преамбюла на Директивата, които се отнасят до разпоредбата на чл. 5: **(20)** Компетентните органи следва да се въздържат от представяне на заподозрения или обвиняемия като виновен, в съда или пред обществеността, чрез използването на мерки за физическо възпиране, като например белезници, стъклени клетки, клетки и окови, освен ако използването на тези мерки е необходимо по специфични за делото съображения, които са свързани или със сигурността, включително с цел възпрепятстване на заподозрения или обвиняемия да се самонарани, да нарани други лица или да повреди имущество, или с възпрепятстването на заподозрения или обвиняемия да се укрие или да установи контакт с трети лица, например свидетели или жертви. Възможността за прилагане на мерки за физическо възпиране не означава, че компетентните органи следва да вземат официално решение относно използването на такива мерки. **(21)** Когато е възможно, компетентните органи следва също така да се въздържат да представят заподозрения или обвиняемия в съда или пред обществеността в затворнически дрехи, за да не се създава впечатлението, че лицето е виновно.			
Член 5 **Представяне на заподозрените и обвиняемите** 1. Държавите членки вземат подходящи мерки, за да гарантират, че заподозрените и обвиняемите не са представяни като виновни, в съда или пред обществеността, ***чрез използването на мерки за физическо възпиране***. 2. Параграф 1 не възпрепятства държавите членки да прилагат мерки за физическо възпиране, които са необходими по специфични за делото съображения във връзка със сигурността или за да се попречи на	**НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС** **Неприкосновеност на личността** **Чл. 17** (1) Спрямо гражданите, които участват в наказателното производство, не могат да се вземат мерки за принуда, освен в случаите и по реда, предвидени в този кодекс. (2) Никой не може да бъде задържан повече от 24 часа без разрешение на съда. Прокурорът може да разпореди задържане на обвиняемия за довеждането му пред съда.	**Степен на изпълнение на Директивата:** *Пълно въвеждане.*	**Мотиви за изменението и разяснителни бележки**: Критиката на Европейската комисия по процедурата за нарушение е, че съгласно актуалния чл. 17, ал. 3 от Инструкцията на ГДО принципно се поставят белезници, при данни за извършено тежко умишлено

заподозрения или обвиняемия да се укрие или да установи контакт с трети лица.	(3) За задържането съответният орган е длъжен незабавно да уведоми лице, посочено от задържания. (4) Когато задържаният е чужд гражданин, незабавно се уведомява Министерството на външните работи. (5) Съдът, прокурорът и разследващите органи са длъжни да освободят всеки гражданин, който незаконно е лишен от свобода. **чл. 57** Мерките за неотклонение се вземат с цел да се попречи на обвиняемия да се укрие, да извърши престъпление или да осуети привеждането в изпълнение на влязлата в сила присъда. **Срок за извършване на разследването и за мерките за процесуална принуда (Загл. изм. - ДВ, бр. 65 от 2025 г., в сила от 10.11.2025 г.)** **Чл. 234**. (8) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г., изм. - ДВ, бр. 71 от 2013 г., изм. - ДВ, бр. 65 от 2025 г., в сила от 10.11.2025 г.) Взетите по отношение на обвиняемия мерки за процесуална принуда, както и мерките за обезпечаване на гражданския иск, на глобата, на конфискацията, на отнемането на имущество в полза на държавата, на имуществената санкция		престъпление. Само по изключение не се поставят, когато има физически и медицински причини за това. До момента критики към разпоредбите на НПК и ЗИНЗС няма в становището на ЕК. Посочените тук разпоредби са само за сведение. Изменението в чл. 234 НПК (ДВ, бр. 65 от 2025 г., в сила от 10.11.2025 г.) е направено по повод критики на Комитета MONEYVAL на Съвета на Европа и не се отнася до спазването на принципа за невиновност. Същевременно,

	на заинтересованото юридическо лице и на разноските по делото, ако основанието за тяхното вземане е отпаднало, се отменят от прокурора след изтичане на повече от една година и шест месеца от привличането - в случаите на тежко престъпление, и повече от осем месеца - в останалите случаи. В тези срокове не се включва времето, през което наказателното производство е било спряно от прокурора на основание чл. 25. (10) (Предишна ал. 9, доп. - ДВ, бр. 65 от 2025 г., в сила от 10.11.2025 г.) Ако прокурорът не изпълни задължението си по ал. 8, мерките за процесуална принуда се отменят по искане на обвиняемия или на неговия защитник от съответния първоинстанционен съд. … (11) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г., предишна ал. 10 - ДВ, бр. 65 от 2025 г., в сила от 10.11.2025 г.) Съдът се произнася еднолично в закрито заседание с определение, което е окончателно. **ЗАКОН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА И ЗАДЪРЖАНЕТО ПОД СТРАЖА** **чл. 256** (1) Обвиняемите и подсъдимите имат право: … 3. да ползват лично облекло и обувки;		измененията в чл. 234 НПК бяха направени при спазване на изискванията за процесуални гаранции за заподозрените и обвиняемите по отношение на срока за налагане на процесуална принуда и необходимостта основанието за налагане на тези мерки периодично да се преразглеждат от прокурор и съдия, и да се постановява тяхното отпадане, в случай че основанието за тя хе отпаднало.

	Проект на Инструкция за изменение и допълнение на ИНСТРУКЦИЯ № И-1 ОТ 30.09.2022 г. за организацията и реда за осъществяване на конвойната дейност от Главна дирекция „Охрана“ (Издадена от министъра на правосъдието, обн., ДВ, бр. 80 от 7.10.2022 г.) § 3. В чл. 17 се правят следните изменения и допълнения: … 2. Алинея 3 се изменя така: „(3) Без да се засяга презумпцията за невиновност, при конвоиране на лице, за което има данни, че е извършило престъпление от общ характер, се поставят белезници, освен в случаите когато: 1. е невъзможно поради физически или медицински причини; 2. конвоирането се извършва на обществено място или в обществена сграда и не е налице реална опасност, застрашаваща живота и здравето на конвоираните лица, конвоиращите служители, органите на съдебните власт или гражданите.“ 3. Алинея 6 се заменя така: (6) При отвеждане на конвоирани лица пред орган на съдебна власт		

	поставянето или свалянето на белезници ~~сваляне на белезниците им поставянето или свалянето на белезници~~ се извършва само след разпореждане на съдия, прокурор или следовател. 4. Алинея 7 се изменя така: (7) Задължително се поставят специални колани с фиксирани белезници на ръцете и допълнително белезници на краката или специален комплект белезници за ръце и крака при конвоиране на особено опасни за бягство лица (ООБ) от следните категории: 1. осъдените на доживотен затвор или доживотен затвор без замяна; 2. лишените от свобода на специален режим за изтърпяване на наказанието; 3. остатъкът от наложеното наказание лишаване от свобода е над 10 години; 4. ~~обвиняемите и подсъдимите за тежки умишлени престъпления, участници в организирани престъпни групи (ОПГ), за които законът предвижда наказание лишаване от свобода за срок над 10 години~~;		С измененията към инструкцията се цели да се удовлетвори изискването на Директива 2016/343 да се поставят белезници в 3 по 3 съображения: - Сигурността на конвоя и конвоираното лице, - За да не се укрие лицето (заподозрян или обвиняем); - За да не установи лицето нерегламентиран контакт с трети лица. С допълнителното изискване за

	5. лицата, планирали или правили опит за бягство **при задържане или** от конвой, МЛС и др.; 6. лицата, за които има данни, че проявяват агресия, намиращи се в състояние на афект или е налице реална опасност, застрашаваща живота и здравето на конвоираните лица или конвоиращите служители. 5. Алинея 10 се изменя така: (10) Усилено строг конвой (УСК) се организира за лицата по ал. 7, за които има изрично разпореждане или конкретна информация за бягство, съпротива, нападение **и/или** осуетяване на конвоя ~~и/или представляват обществен и медиен интерес~~, при следните изисквания: 1. за УСК се изготвя план при изискванията на ал. 7, като задължително участие вземат по-голям брой служители, пилотиращ и/или осигуряващ автомобил; 2. когато УСК се изпълнява съвместно със сили и средства от две и повече териториални звена "Охрана", се изготвя план от ръководителя на съответното териториално звено "Охрана", от чиято територия започва конвоирането; планът се изпраща за		Медицинско свидетелство ще се осигури в по-голяма степен защитата на здравето на конвоираното лице.

	съгласуване от началника на отдела по чл. 7, ал. 2, заместник главния директор на ГДО и се утвърждава от главния директор на ГДО. § 5 от Изменението В чл. 26 се правят следните изменения: … (2) Охраната на конвоирани лица в съдебни зали се осъществява при спазване на следните общи изисквания: … 3. белезниците на конвоираните лица се свалят **или поставят** само при разпореждане на председателя на съдебния състав; … (3) При конвоиране на лице за разпит пред орган на съдебната власт се спазва следното: … 3. по време на разпит белезниците на конвоираните лица се свалят **или поставят** само по разпореждане на орган на съдебната власт, като старшият на конвойния наряд вписва разпореждането в графа "забележка" на заповедта за конвой и/или на съпроводителните документи; В чл. 27. се правят следните изменения: (2) На база на обобщената информация ръководителят на съответното		

	териториално звено "Охрана" издава заповед за конвой при спазване на следните общи изисквания: …. 2. ~~старшият на конвойния наряд, съгласувано със служителя по чл. 21, ал. 2, който му е провел инструктажа, допуска по време на мероприятието конвоираното лице да бъде с поставени белезници само на краката~~; ….. 7. В § 1 от допълнителната разпоредба се създава т. 11: „11. „**Медицинско свидетелство (справка, удостоверяваща годността на лицето да пътува с общия конвой)“ е документ, издаден от медицински специалист, с валидност 5 дни от датата на издаването му**.“		

http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016L0343&from=BG